

Život v čistotě a svatosti (1Te 4,1–12)

Základní verš

„Bůh vás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení.“ (1Te 4,7)

Hlavní myšlenka

Bůh si přeje, ale se lidé radovali ze sexuality jako jeho vzácného daru, nicméně nás upozorňuje i na možné zneužití tohoto daru.

První tři kapitoly prvního listu Tesalonickým se zaměřovaly především na minulost. V kapitolách 4 a 5 se Pavel obrací spíše do budoucnosti. Víře tesalonických křesťanů ještě něco scházelo (1Te 3,10), a Pavel se jim snažil pomoci. Dopis měl být alespoň počátkem tohoto procesu nápravy, který měl pokračovat poté, co se Tesaloničtí s apoštolem setkají osobně.

Poté, co Pavel v prvních třech kapitolách znovu potvrdil své přátelství s jeho adresáty, snaží se ve čtvrté kapitole zaměřit na praktické rady pro jejich každodenní život. Hlavní oblast (i když ne jediná), na kterou se v těchto verších zaměřuje, se týká nesprávného chápání sexuality. I když text nespécifikuje případ, který zde Pavel řeší, je jasné, že Tesalonické velmi výrazně varuje před nemravným jednáním. O těch, kdo odmítají jeho napomenutí, dokonce tvrdí, že odmítají samotného Pána. Při pohledu na mnohá utrpení způsobená hříchem v sexuální oblasti je jasné, proč Bůh inspiroval Pavla k tak nekompromisnímu vyjádření.

„Abyste se ještě více rozhojňovali“

1Nakonec vás, bratři, žádáme a vyzýváme v Pánu Ježíši, abyste se ještě více rozhojňovali v tom, co jste od nás převzali a co už také činíte – totiž jak máte žít, abyste se líbili Bohu. 2Vždyť víte, které příkazy jsme vám vydali skrze Pána Ježíše.“ (1Te 4,1.2; ČSP)

Osobní studium

Pavlova modlitba v 1Te 3,11–13 obsahuje mnohé klíčové výrazy, k nimž se apoštol ve čtvrté kapitole vrací. Ve své modlitbě hovořil v souvislosti s Ježíšovým návratem o růstu, svatosti a vzájemné lásce. Všechna tato témata se objevují i v dalším textu.

Myšlenka růstu a stále větší hojnosti ve čtvrté kapitole přímo navazuje na podobné vyjádření v kapitole třetí. Zřetelné to lze vidět v Českém studijním překladu: „A vás ať Pán rozhojní a dá vám oplývat v lásce...“ (1Te 3,12). „Nakonec vás, bratři, žádáme a vyzýváme v Pánu Ježíši, abyste se ještě více rozhojňovali v tom, co jste od nás převzali...“ (1Te 4,1).

Pavel byl u toho, když tesaloničtí křesťané dělali své první „krůčky“ ve víře, a nyní se modlí za to, aby duchovně rostli a jejich křesťanský život aby se den ode dne pod vedením Ducha svatého „rozhojňoval“ a nesl ovoce.

Slovo „konečně“ v úvodu čtvrté kapitoly naznačuje, že zde Pavel navazuje na to, co již bylo řečeno předtím. Staví na tom, že jeho přátelé začali svou duchovní cestu správně, a děkuje za to Bohu. Teď si přeje, aby pokračovali v růstu a činili pokroky v oblastech, kterým je učil.

Dvě zmínky o Ježíši ve čtvrté kapitole (1Te 4,1.15) jsou obzvláště zajímavé. Naznačují, že Pavel zde přímo navazuje na Ježíšovo učení. Nenabízí pouze dobře míněnou radu. Sám Ježíš vyzval své následovníky k jednání, o kterém teď hovoří i Pavel. Ten totiž jako jeho služebník představuje pravdy, kterým se naučil od Krista.

Aplikace

Co pro tebe znamená „žít tak, aby ses líbil Bohu“? Proč je pro tvůrce celého vesmíru důležitý i každodenní život jednotlivce na této zemi?

Boží vůlí je naše svatost

Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti... (1Te 4,3)

Osobní studium

Verše 3–8 tvoří logický myšlenkový celek. Boží vůlí pro tesalonické křesťany je „posvěcení“ či „svatost“ (1Te 4,3.4.7), a Pavel hned vysvětlí, co tím myslí. Každý křesťan se má podle něj „zdržovat necudnosti“ a „vášnivě chtivosti“ (1Te 4,3.4). Tuto pasáž o posvěceném životě Pavel uzavírá třemi důvody pro svatý život (1Te 4,6–8): (1) Bůh ztrestá takové jednání, (2) povolal nás ke svatosti a (3) dává nám svého Ducha, aby nám pomáhal. V této části naší lekce a ještě ve dvou dalších se na toto téma podíváme blíže.

Ve třetím verši popisuje Pavel duchovní růst obrazem typickým pro hebrejské myšlení – hovoří o něm jako o „svatosti“ či „posvěcení“.

Tradičně se svatost definuje jako „oddělení pro posvátné užití“. V tomto dopise však Pavel dává tomuto termínu specifičtější význam. Svatost je stav, v němž budou tesaloničtí křesťané žít při Ježíšově návratu (1Te 3,13). Ale ve čtvrté kapitole se apoštol snaží zdůraznit spíše proces než výsledek. Jde o slovo vyjadřující činnost: dalo by se spíše mluvit o „posvěcování“ než „posvěcení“. A Bůh si přeje, abychom vstoupili do tohoto procesu (1Te 4,3).

Je zřejmé, že Pavel nepředstavuje „populární“ evangelium bez pravidel a zákonů. Na ty, kteří jsou v Kristu, má Bible určité požadavky. Opakem „posvěcení“ či „svatosti“ je v 7. verši „nečistota“. Proto apoštol ve 3. verši vyzývá, aby se jeho čtenáři „zdržovali necudnosti“ (1Te 4,3). V řeckém textu je zde použito slovo „*porneia*“, které má poměrně široký význam a může se týkat mnoha věcí, od pornografie a prostituce až po jakoukoliv sexuální aktivitu mimo rámec manželství.

Nemůže být pochyb o tom, že spasení je dar Boží milosti, který přijímáme vírou. Bůh si však přeje, aby byl křesťanský život životem růstu, životem směřujícím k ideálu, který představuje Ježíš.

Aplikace

Dar sexuality je darem, který nám potvrzuje, že si náš Stvořitel přeje, abychom byli na této zemi šťastní. V životech mnoha lidí se však stal tento dar prokletím, které přináší bolest a trápení. Jak se můžeš naučit s tímto darem moudře zacházet? Jak můžeme jako křesťané moudře pomoci další generaci, aby se uchránila zbytečných bolestných pádů v této oblasti?

Ne jako pohané

...aby každý z vás uměl zacházet se svou nádobou ve svatosti a úctě, ne v žádostivé vášni jako pohané, kteří neznají Boha. (1Te 4,4.5; ČSP)

... a každý z vás aby uměl žít se svou vlastní ženou svatě a s úctou, ne ve vášnivé chtivosti jako pohané, kteří neznají Boha. (1Te 4,4.5; ČEP)

Každý se naučte zacházet se svým tělem v posvěcení a úctě, nikoli v žádostivé vášni jako pohané, kteří neznají Boha. (1Te 4,4.5; B21)

Osobní studium

I když někteří z filozofů Pavlovy doby ve svých proslavech odsuzovali určité druhy sexuální zvrácenosti, měla tehdejší společnost k sexuální uvolněnosti přesto značně liberální přístup. Známý pohanský řečník Cicero dokonce prohlásil, že „pokud se někdo domnívá, že by se mělo mladým lidem zamezit v sexuálních románkách, třeba i s kurtizánami, pak je to bezpochyby člověk neuvěřitelně úzkoprsý... a jeho pohled je nejen proti obyčejům naší doby, ale i proti zvykům našich předků. Copak to není zcela běžné jednání? Kdo se nad tím kdy podíval? Kdo by to zakazoval?“ (Citováno v Abraham Malherbe, *The Letters to the Thessalonians*, The Anchor Bible, sv. 32B, New York: Doubleday, 2000, str. 235.236)

Zdá se, že tehdejší svět nebyl v této oblasti příliš odlišný od toho našeho. A apoštolovo poselství bylo tehdy pro mnohé lidi stejně těžce přijatelné jako dnes.

Pavel nabízí jako řešení problému to, aby křesťan uměl náležitě zacházet (doslova „získat si“) se svou „nádobou“ (1Te 4,4; ČSP). Význam tohoto zvláštního slovního spojení není na první pohled zcela jasný. Jestliže Pavel pojmem „nádobu“ myslel „ženu“ – toto slovo je použito například v 1Pt 3,7: „Stejně muži: žijte se svými ženami podle poznání jako se slabší ženskou nádobou...“ – (ČSP) – potom tím chtěl říci, že každý muž by měl žít v řádném a čestném manželství, aby se tak vyhnul pokušení nelegitimního sexuálního vztahu. (Tak to překládá například ČEP.)

Některé z moderních překladů však vnímají pod slovem „nádobu“ mužovo vlastní tělo. V tomto případě bychom tedy měli tato slova interpretovat jako výzvu k náležité kontrole nad vlastním tělem. (V tomto smyslu text překládá B21.)

V obou případech je však zřejmé, že Pavel se staví proti morální laxnosti své doby. Křesťané nemají žít stejným způsobem „jako pohané“. Normy společnosti se nesmějí stát našimi normami. Sex je svatý Boží dar vyhrazený pro manželství mezi mužem a ženou. Pokud vybočí z „kolejí“ daných Bohem, přinese více škody než užitku.

Aplikace

Pavel apeluje na křesťany, aby žili „jinak“ – podle principů a norem, které jsou představeny v Bibli. Prožíváš je ve svém životě a ve své rodině?

Podle Božího záměru

‘Ať nikdo v této věci nevybočuje z mezí a neklame svého bratra, protože Pán ztrestá takové jednání, jak jsme vám už dříve řekli a dosvědčili. ⁷Vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení. ⁸Kdo tím pohrdá, nepohrdá člověkem, nýbrž Bohem, jenž vám dává svého svatého Ducha. (1Te 4,6–8)

Osobní studium

V jednom rozhovoru se svěřil muž ve středních letech svému kazateli: „Jako mladý kluk jsem se domníval, že sex a láska jsou totéž. Až po svatbě jsem si uvědomil, že mi předmanželský sex uškodil nejen fyzicky (nakazil se při něm pohlavně přenosnou nemocí), ale především uškodil našemu manželství. I když jsme dnes oba křesťané, museli jsme se s manželkou po léta vyrovnávat s tím vším, co už jsem měl za sebou z předchozích vztahů.“

Biblická omezení v oblasti sexuality nebyla dána proto, že by nám Bůh nechtěl dopřát něco krásného. Spíše nás mají ochránit před tělesnými i emocionálními škodami, které často přicházejí jako důsledek jejich nerespektování. Jako křesťané tato „omezení“ vědomě přijímáme, protože cítíme zodpovědnost nejen za sebe, ale i za ostatní lidské bytosti, za které Kristus zemřel. Ublížit někomu svou nezdrženlivostí v sexuální oblasti znamená hřešit i proti Bohu (viz Gn 39,9), pro nějž mají i ostatní lidé obrovskou cenu.

Náš postoj k sexu v konečném důsledku souvisí s našim postojem k Bohu. Pohané, kteří neznají Boha, jsou vedeni žádostivou vášní (1Te 4,5). Odmítání Boha nakonec vede k nemorálnímu chování. Ti, kdo ignorují biblické učení o sexuálním životě, odmítají nejen toto poselství, ale samotného Boha (1Te 4,8).

Když však přijmeme Boží záměr se sexem, můžeme se z něj radovat jako z nádherného obrazu nesobecké lásky, kterou nám v Kristu dal sám Bůh (viz také J 13,34.35). Je to Boží dar a ve správném kontextu nám může pomoci hlouběji porozumět Boží lásce k lidstvu a jeho touze po blízkosti s těmi, které miluje.

Aplikace

Dnešní biblický text nás vyzývá k posvěcení a svatému životu. Jak tomu rozumíš? Týká se tento text jen oblasti sexuálního života? Které jiné oblasti sem můžeš ještě zařadit? Jak se v nich může prakticky projevit tvé „posvěcení“, které ti Bůh nabízí?

Získávat obživu vlastní prací

⁹O bratrské lásce není třeba, abych vám psal, neboť Bůh sám vás vyučil, jak se máte mít mezi sebou rádi. ¹⁰A takoví opravdu jste ke všem bratřím v celé Makedonii; jen vás prosíme, bratří, abyste v tom byli stále horlivější. ¹¹Zakládejte si na tom, že budete žít pokojně, věnovat se své práci a získávat obživu vlastníma rukama, jak jsme vám již dříve uložili. ¹²Tak získáte úctu těch, kdo stojí mimo, a na nikoho nebudete odkázáni. (1Te 4,9–12)

Osobní studium

V řečtině existuje pro naše slovo „láska“ celá řada výrazů, z nichž v Novém zákoně potkáváme především dva. (Je zajímavé, že např. výraz *eros*, který vyjadřuje sexuální rozměr lásky, v Novém zákoně vůbec nejdeme.) Bible nejčastěji používá slovo *agapé*, které se týká nesobecké obětavosti v láskyplném vztahu. Často je použito v souvislosti s Kristovou láskou projevenou na kříži.

V dnešní pasáži (v. 9) je použito řecké slovo *filadelfia*, které označuje bratrskou lásku, jež vychází z pokrevní příbuznosti. V církvi se však jeho význam rozšířil na lásku ke všem spoluvěřícím, tedy na širší „rodinu“, do níž jsme se rozhodli vstoupit. Tato „rodinná láska“ je zárukou, který Bůh ve své milosti působí v srdcích těch, kdo jej následují.

Verše 11 a 12 nám naznačují, že v tesalonickém sboru žila řada lenivých a zahálčivých lidí. Nadšení z vědomí Kristova blízkého návratu pravděpodobně vedlo některé z nich k tomu, že přestali pracovat a nechali se vydržovat svými pohanskými sousedy. Očekávání Krista ani odevzdání se cele do jeho služby nemůže vést k nečinnosti nebo k lenosti. Jediný obrázek o křesťanství, který si mohou mnozí lidé udělat, vychází totiž z toho, jaké jednání pozorují u svých křesťanských sousedů v jejich praktickém životě.

Pavel proto své čtenáře vyzývá, aby si nezákládali na svém vlivu či moci, ale na tom, že budou „žít pokojně“ (1Te 4,11), věnovat se své práci a získávat obživu vlastníma rukama, což byl tehdy hlavní způsob práce k obživě. V dnešní době bychom snad mohli tato slova parafrázovat takto: „Najděte si práci, která uživí vás i vaši rodinu, a ze svých úspor pomáhejte i těm, kteří jsou v nouzi.“

Aplikace

Jak můžeš prakticky aplikovat Pavlovu výzvu do svého života, i když nás dělí velká propast času, místa, kultury i prostředí?

Podněty k zamyšlení

„Láska je čistým a svatým principem, zatímco žádostivá vášeň nepřipouští žádná omezení a kontrolu rozumu. Je slepá k tomu, kam vede, a nedokáže vnímat souvislost mezi příčinou a následkem.“ (1MCP 222)

„[Láska] je čistá a svatá. Ovšem touhy a vášně přirozeného srdce jsou něčím zcela jiným. Zatímco čistá láska chce vpustit do všech svých plánů Boha, aby mohla být v dokonalém souladu s Božím Duchem, vášeň je tvrdohlavá, ukvapená, pošetilá, brání se všem omezením a z předmětu své touhy nakonec udělá modlu. Ve všem jednání toho, kdo opravdově miluje, se bude projevovat Boží milost.“ (The Advent Review and Sabbath Herald, 25. 9. 1888)

„Ti, kdo se nechťejí stát obětí satanových úskoků, musí dobře střežit brány svého nitra. Nesmí číst, sledovat ani poslouchat nic, co by v nich mohlo vyvolat nečisté myšlenky. Nesmí připustit, aby se jejich mysl dle libosti zaměstnávala každou věcí, kterou jim nepřítel spasení podsouvá. Nebudou-li pečlivě střežit své srdce, pak vnější zlo probudí zlo, které se skrývá uvnitř, a začnou bloudit v temnotě.“ (AA 518; PNL 299)

Otázky k rozhovoru

1. *Ve výše uvedeném citátu hovoří Ellen Whiteová o potřebě „střežit brány svého nitra“. Jak konkrétně lze něco takového dělat v každodenním životě? Jak se takové rozhodnutí projeví v aktivitách, kterými naplníme svůj den?*
2. *V prvním listu do Tesaloniky Pavel poměrně často používá výraz „stále více“, kterým popisuje růst křesťanova charakteru i jednání. Jak může společenství církve vytvořit vhodné prostředí a přispívat k tomuto osobnímu růstu?*
3. *Představte si, že vás nějaký mladý člověk požádá, abyste mu dali dva praktické a rozumné důvody, proč by měl se sexem čekat až do svatby. Co byste mu odpověděli a proč?*

Shrnutí

V prvních dvanácti verších čtvrté kapitoly Pavel hovoří o problémech, které i dnes řeší křesťanské sbory, zvláště v městském prostředí. Sexualita je sice velmi osobní záležitostí, ale pokud se církev k jejímu zneužití jasně nevyjádří, může tím být ohroženo celé společenství. Stejně tak je důležité to, jakým způsobem naše okolí vnímá náš křesťanský život v sousedství a na pracovišti. Pavlovo moudré nasměrování je pro nás dnes podobně aktuální, jako bylo pro čtenáře v jeho době.